

PRAHA
PŘÍBRAM

TÁBOR
BŘEZNICE
PŇOVICE

SEDLICE

ZALÁNY

SP. PORČÍ
PLZEŇ

STARÝ
ROŽMÍTÁL

ROŽMÍTÁL
POD TŘEMŠÍNEM

- Radnice
- Kostel
- Zámek
- Hřbitov
- Zdravotnické zařízení
- Koupaliště
- Muzeum
- Fotbalový stadion
- Parkoviště
- Autobusové nádraží
- Čerpad stánc
- Rozhledna
- Železniční stanice
- Sportoviště

ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM

Rožmitál pod Třemšínem leží v široké kotlině obklopené ze všech stran brdskými lesy. Osídlení Rožmitálska je archeologicky prokázáno už v 10. století. Město je vzdáleno 80 kilometrů jihozápadně od Prahy a 17 kilometrů od Příbrami. Ve Starém Rožmitále stojí od nepaměti farní kostel Povýšení sv. Kříže s unikátními varhanami z roku 1750, na něž v letech 1788 - 1815 hrával Jakub Jan Ryba. Zde roku 1796 zazněla poprvé jeho slavná Česká mše vánoční „Hej mistře“. Na náměstí v Rožmitále se nachází filiální kostel sv. Jana Nepomuckého. Město vévodí renesanční zámek, v minulosti majetek slavných Lvů z Rožmitála. Příslušnými osadami Rožmitálu jsou Hutě pod Třemšínem, Nesvačily, Pňovice, Skuhrov, Starý Rožmitál, Strýčkovy, Voltuš a Zalány. Od července roku 2010 se Rožmitál chlubí novým Podbrdským muzeem. Rozsáhlý muzejní komplex má několik samostatných expozic. Překrásná okolní lesnatá krajina a blízkost CHKO Brdy láká k cyklovýletům i procházkám.

Starý Rožmitál

Bývalá farní vesnice velmi starého původu je dnes součástí Rožmitálu p. Tř. Dřívě se jí říkalo Staré Město, v písemných památkách Antiqua Civitatis. Táhl se od kostela Povýšení sv. Kříže s farou až k rožmitálským domkům. Na jednom starorožmitálském domku je deska na paměť Bartoloměje Sadilka, který vedl lid v seiských bouřích v roce 1738. Farní kostel svým zasvěcením je velmi starý, jak dokládá gotický portál. Jeho vznik je datován do let 1230-1240. Vzácné je také uvnitř umístěné torzo kamenné křtitelnice, která je devítiboká a pochází patrně z konce 14. století. Na boku kostelní lodí je velká deska z roku 1990, připomínající vznik Rybovy České mše vánoční. Na hřbitově u kostela se nachází hrob J. J. Ryby. Ve Starém Rožmitále je Cvočkařské muzeum a pěkný sportovní areál.

Hutě p. Tř.
Obec leží tři a půl kilometru od Rožmitálu ve výšce 606 m. n. m. a sestává z dřívějších Předních a Zadních Hutí, tedy z osad, založených teprve v 16. až 18. století při skelných hutích v bývalých panských lesích. Obyvatelé, malozemědělci se věnovali domácí dřevovýrobě a práci v lese. Opodál, při rybníku zvaném Koteiský, býval železný hamr, pak plná šindelka a ještě později dvouhájovna. V polešit Hutě je několik státních přírodních rezervací se starými bukovými porosty a vzácnou květenou. Rezervace jsou dnes součástí CHKO Brdy. Poblíž osady je velká soukromá obora.

Voltuš

Voltuš je obec na návrší, rozložená ve vzdálenosti dva kilometry od města Strýčkovy v sousedství vrchu Štěrbína. Na návrší stojí velká kaple, na níž jsou uvedena jména obyvatel padlých v 1. světové válce. V lese poblíž hájovny je místo s kamenným pomníkem z třicátých let. Označuje, že tu tragicky skončil dne 8. dubna 1815 učitel a hudební skladatel Jakub Jan Ryba. Nedaleko nad pomníkem je skalka, ze které je nejkrásnější výhled na rožmitálskou kotlinu.

Nesvačily
Nesvačily leží tři a půl kilometru východně od Rožmitálu v údolí potoka a v sousedství takzvaného Podhlubického rybníka o vý-

měře přes 12 hektarů. V obci je kaple s deskou se jmény padlých v 1. světové válce. Kaple byla v roce 2016 kompletně rekonstruována.

Skuhrov

Skuhrov je osada příslušnou k Rožmitálu pod Třemšínem. Nachází se zhruba tři kilometry na východ od města. Osada leží v katastrálním území Skuhrov pod Třemšínem o rozloze 2,11 km², na železniční trati Rožmitál p. Tř. - Březnice, nad říčkou Vičavou. Krásná, klidná část Rožmitálska.

Pňovice

Původní název osady byl Pňovice a ves je takto známá od roku 1349. V roce 1436 byla majetkem panů ze Zvířetic. Pňovice jsou položené čtyři kilometry východně od Rožmitálu při silnici vedoucí od Březnice pod vrchem Hradcem. Nedaleko je návrší zvané Chochohlik s několika prehistorickými mohylami, které prozkoumal a popsal během třicátých let archeolog dr. Turek a v odborné literatuře, tak v knize Posvátný háj na Chochohliku. Mohyly jsou z období raného středověku (8. stol.).

Zalány

Zalány jsou nejmladší z okolních osad a dnes jsou součástí Rožmitálu. Byly původně založeny v letech 1793-1795 devíti osadníky. Později, po rozšíření osídlení, vznikla obec zvaná původně Nový Nepomuk, což se však neujalo a obci se začalo říkat Zalány podle její polohy ze starorožmitálskými lány. Dřívější osadníci se hojně zabývali řezbářstvím a proslulými se staly jimi vyřezávané sošky, takzvané Zalánské madony.

Strýčkovy

Strýčkovy jsou vzdáleny pět kilometrů východně od Rožmitálu a leží při silnici do Třebíče. Mají bohatou historii. Po Lvech z Rožmitála a po rodu Gryspeků získali Strýčkovy Libštejnští z Kolovrat, z nichž Václav po vstupu do jezuitského řádu odkázal Strýčkovy spolu s hradeckým panstvím koleji jezuitů v Březnici. Po zrušení řádu připadly náboženskému fondu. Příjemný cyklovýlet je možno zpestřit občerstvením ve společenském domě.

Památky ve městě

Kostel Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále

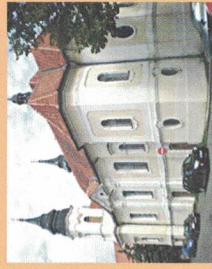
Farní kostel Povýšení svatého Kříže ve Starém Rožmitále je nejstarší památkou města Rožmitálu pod Třemšínem, dominantou Starého Rožmitálu a spolu s bránou, farou a kaplankou také chráněnou kulturní památkou. Gotické portály, objevené při opravách kostela v 70. letech 20. stol., jsou odborníky datovány do let 1230 - 1240. Vedle starých gotických portálů, dvou křtitelnic - kamenné ze 14. století a cínové z roku 1596 - a litinového náhrobní-

ku z roku 1759 jsou největším skvostem kostela historické varhany, někdy též nazývané Rybovy, pořízené díky úsilí faráře Antonína Platnýře v roce 1750, dílo Martina Palečka z Netolic, na nichž v letech 1788-1815 hrával starorožmitálský regenschori Jakub Jan Ryba. Jedná se o barokní dvoumanuálové varhany, jejichž více než 700 píšťal je soustředěno v krásné pozdně barokní (rokokové) skříni. Jejich tóny zvou po celý rok stovky návštěvníků k poslechu úryvků České mše vánoční J. J. Ryby a Vánočních k účasti na středověčerní bohoslužbě spojené se slavným a jedinečným provedením této skladby. Na starorožmitálské fátě působila řada kněží, mezi nimiž k nejvýznamnějším patřil Václav Hájek z Libočan, autor Kroniky české, který zde farářoval v letech 1524-7. Od roku 1972 do roku 1978 byl v Rožmitále farářem P. PhDr. Miloslav Vlk.

Filiální kostel sv. Jana Nepomuckého

Původnímu podhradí, dnes náměstí s městskou památkovou zónou domínuje městský kostel sv. Jana Nepomuckého. Původně barokní kaple sv. Jana Nepomuckého byla přestavěna v letech 1904-5 architektem Josefem Fantou v neobarokním slohu. V ochozu na kůru tohoto filiálního kostela se dochovala litinová deska s jedním z Rybových hesel: „Abyš byl lepším, pozoruj denně tvé činy a zkoumej je.“ z roku 1852. Varhany pocházejí z roku 1905.

Rožmitálský zámek

Původně blatný hrad nechal po polovině 13. století postavit

Podbrdské muzeum s památkovníkem Jakuba Jana Ryby, české mše vánoční, galerií a expozicí historických automobilů

Expozice pánů z Rožmitála

Přízemí Podbrdského muzea představuje návštěvníkům rod pánů z Rožmitála. Instalovaný životní příběh a tragický osu-

Památník J. J. Ryby

Expozice seznámí návštěvníky s neobyčejným životním příběhem a tragickým osu-

vu. Zpracování dřeva, slévárství, hamry a cvočkařství patřily k tradičním podbrdským řemeslům. Část expozice prvního patra

